

MICHAELA SEIFERTOVÁ,

**ŽENA MEZI IDEÁLEM, NORMOU A REALITOU V ČESKÉM ŠLECHTICKÉM
PROSTŘEDÍ MEZI LÉTY 1500–1650**

Ústav českých dějin FF UK, Praha 2011, 67 s.

Vyjádření vedoucí bakalářské práce

Michaela Seifertová se ve své bakalářské práci pokusila rekonstruovat obraz raně novověké ideální ženy a postihnout normy uplatňované pro ženské vlastnosti, chování a jednání. Časově svůj výzkum ohraničila léty 1500 a 1650, místně pak českým prostředím, sociálně v užším smyslu šlechtickým stavem, v širším smyslu pak i záměrným přihlédnutím k situaci charakteristické pro měšťanský stav. Hlavním pramenným východiskem se pro autorku staly mravoučné a mravokárné spisy, jejichž tvůrci formulovali dobové představy o vhodném chování ženy ve třech hlavních životních rolích, jichž se měla postupně zhostit – totiž v roli panny, manželky a vdovy. Ne všechny ženy prošly celým tímto modelovým životním cyklem, přesto se jeví jako opodstatněné, že právě tři uvedené kategorie autorka posuzované práce využila i jako hlavní hledisko pro členění své studie. Zatímco kapitoly věnované obrazu raně novověké panny a raně novověké vdovy už nejsou dále vnitřně strukturovány, nejobsáhlejší část práce – totiž text věnovaný obrazu ideální manželky – je nejen vhodně rozčleněn do dalších tří podkapitol, ale je zároveň podstatně obsáhlejší a podrobnější než zmíněné dvě kapitoly.

Autorka hodnocené práce mohla při svém výzkumu navázat jak na domácí literaturu (zejména na Josefa Janáčka a jeho dnes již klasickou knihu o ženách české renesance, nověji pak hlavně na práce autorů z okruhu takzvané jihočeské historické školy), tak na nesmírně obsáhlou literaturu cizojazyčnou (Beatrix Bastl, Margaret King, Heide Wunder atd.). Zejména domácí literaturu dokázala Michaela Seifertová vytěžit v míře, která nárokům kladeným na bakalářskou práci plně dostačuje; značné rezervy jsou naproti tomu patrné ve vytěžení alespoň nejvýznamnějších titulů zahraniční provenience včetně těch, které se přímo týkají středoevropského prostoru či které mají bezprostřední vztah k českým zemím, resp. k výzkumu života českých šlechticů.

Jako stěžejní pramenná základna autorce posloužily raně novověké texty zaměřené na obraz ideální ženy a edičně zpřístupněné historičkami Janou Ratajovou a Lucií Storchovou v podobě tří obsáhlých svazků, z nichž první dva dokázala Michaela Seifertová vyčerpat

velmi důkladně a systematicky (třetí svazek je věnován textům až z druhé poloviny 18. století a absence jeho využití v posuzované práci je proto zcela na místě). Z dalších pramenů autorka pracovala především s vydanou šlechtickou korespondencí i jinými ego-dokumenty či s vybranými satirickými skladbami. Na jejich základě rekonstruovala většinou představu tehdejší české společnosti o podobě a počínání ideální křesťanské panny, ženy a vdovy.

Svá zjištění Michaela Seifertová následně konfrontovala s realitou, čímž dospěla k zajímavým (jakkoli předvídatelným) závěrům, týkajícím se kupříkladu předmanželského, resp. mimomanželského sexu či míry vzdělanosti a myšlenkové samostatnosti některých žen. Jen částečně však zůstala zodpovězena otázka, zda byl ideální model příkladné raně novověké ženy a vyžadované normy jejího chování sociálně univerzální, tedy nakolik se příslušné teze formulované primárně pro měšťanské prostředí dají vztáhnout i na prostředí šlechtické. Zatímco v kapitolách věnovaných panenské a vdovské problematice se autorce daří vcelku zdařile konfrontovat obraz ideální ženy s reálným životem tehdejších šlechticů, v nejobsáhlejší části své práce zaměřené na ženu v roli manželky se od tohoto přístupu značně odchyluje. Místo něj nabízí s dobrou znalostí vydaných pramenů i především česky vydané sekundární literatury napsaný nástin klíčové etapy životního cyklu raně novověké šlechtičny, kterým procházela mezi svým sňatkem a svou smrtí, popřípadě ovdověním. Konfrontace ideálu s realitou, která měla být hlavní náplní celé práce, se tak ve stěžejní kapitole dostává na vedlejší kolej.

Přes výše uvedené výhrady nepochybuji o tom, že Michaela Seifertová ve své bakalářské práci prokázala schopnost pracovat s vydanými prameny i s relevantní odbornou literaturou, stejně jako schopnost tematizovat nosný problém a soustředěně se jím zabývat. Podle mého názoru tedy dokáže dostát požadavkům kladeným na úspěšné absolventy bakalářského studia. Její práci proto doporučuji k obhajobě a navrhuji ji ohodnotit jako velmi dobrou.

V Praze dne 5. září 2011

Doc. Mgr. Marie Š. Koldinská, Ph.D.